

KRÓTKIE DONIESIENIA**SHORT COMMUNICATIONS****499. Pierwsze dane o mączlikach (Hemiptera: Aleyrodidae) Dolnego Śląska**

First data about whiteflies (Hemiptera: Aleyrodidae) of Lower Silesia

KEY WORDS: Hemiptera, Aleyrodidae, new records, faunistics, Lower Silesia, Poland.

Rozsiedlenie mączlików w Polsce jest poznane dość słabo, a z Dolnego Śląska brak jakichkolwiek danych o tej grupie pluskwiaków. Poniższe notowania częściowo wypełniają tę lukę. Wszystkie materiały tj. puparia (IV stadium larwalne) i imagines, zostały zebrane we Wrocławiu - Biskupinie (UTM: XS46), w październiku i listopadzie 2008 r., przez A. WOŹNICE. Stwierdzono 7 gatunków Aleyrodidae:

Aleurochiton acerinus HAUPT, 1934

– 15 X 2008 – 3 puparia, 6 XI 2008 – 7 pupariów, pojedynczo na liściach paklonu *Acer campestre* L.

Gatunek ciepłolubny, w Polsce rzadki. Opisany był z Bielinka nad Odrą, poza tym podano go z okolic Przemyśla, z Beskidu Niskiego, Kotliny Raciborskiej i okolic Cieszyna (SZEŁĘGIEWICZ 1979: Kat. Fauny Pol., Warszawa, XXI, 3: 1-19; KLASA, PALACZYK 2008: Wiad. entomol., 27, 1: 23-32).

Aleurochiton aceris (MODEER, 1778)

– 15 X 2008 i 6 XI 2008 – kilka pupariów pojedynczo na liściach klonu pospolitego *Acer platanoides* L.; 31 X 2008 – 2 puparia na *Acer platanoides* 'Palmatifidum' – odmiana powcinana (Lorberga) klonu pospolitego.

Gatunek pospolity w Polsce, u nas monofag na klonie pospolitym, po raz pierwszy podany na odmianie Lorberga tego klonu. Poza Polską notowany na klonie tatarskim – *Acer tataricum* L. i kappadockim – *A. cappadocicum* GLED. Czasem występuje masowo. W przypadku masowego pojawu powoduje wcześniejsze usychanie i opadanie liści, dlatego uważany jest za szkodnika.

Aleurochiton pseudoplatani VISNYA, 1936

– 31 X 2008 i 12 XI 2008 – kilka pupariów po 1–2 na liściach jawora *Acer pseudoplatanus* L.

W Polsce jest monofagiem na jaworze. Gatunek dość pospolity w zasięgu występowania swojej rośliny żywicielskiej, ale nigdy nie masowy.

Aleyrodes loniceræ WALKER, 1852

– 31 X 2008 i 12 XI 2008 – trzy wylinki po pupariach, 3 ♀♀ na jeżynie *Rubus* sp. i 2 ♀♀ na *Aegopodium podagraria* L.; 5 XI 2008 – trzy puparia z wykształconymi imagines w środku, na pokrzywie zwyczajnej *Urtica dioica* L.; 18 XI 2008 – kilka pupariów i wylinek na *Rubus* sp.

Jeden z najpospolitszych mączlików w Polsce, polifag.

Aleyrodes proletella (LINNAEUS, 1758)

– 30 X 2008, 6 i 12 XI 2008 – liczne wylinki po pupariach i imagines na glistniku jaskółczeziele *Chelidonium majus* L., zbiorowisko ruderalne.

Gatunek kosmopolityczny. W Polsce stwierdzony na *Chelidonium majus*, kapuście ogrodowej *Brassica oleracea* L., wilczomleczu migdałolistnym *Euphorbia amygdaloides* L. i gruszytce zielonej *Pyrola chlorantha* Sw. Żeruje na dolnej stronie liści i tworzy zwarte kolonie. Ma kilka pokoleń w ciągu roku. Uważany na szkodnika warzyw, głównie kapusty.

Asterobemisia carpini KOCH, 1857

– 15 X 2008 – pojedyncze puparium na górnej stronie liścia wiązu *Ulmus* sp.; 21 i 31 X 2008 – liczne puparia po 1–3 na *Rubus* sp. i trzy puparia na *Ulmus* sp., 18 XI 2008 – dwa puparia na *Rubus* sp.

Gatunek polifagiczny, cechuje się dużą zmiennością pupariów. Rozsiedlenie w Polsce słabo poznane.

Neopealius rubi TAKAHASHI, 1954

– 15 X 2008 i 12 XI 2008 – kilka wylinek po pupariach na młodych liściach *Rubus* sp., niektóre w skupieniach; 31 X 2008 – pojedyncze, spasożytowane puparium z larwą na *Rubus* sp.

W Polsce znany był dotąd z jednego stanowiska w Puszczy Kampinoskiej, skąd został podany na podstawie 45 pupariów i 4 samic zebranych w sierpniu na *Rubus fruticosus* L. (BINK-MOENEN 1991: Ent. Ber. Amst., 51: 29-36). Polifag, odnotowany na roślinach z 7 rodzin, ale preferuje róże (*Rosa* spp.) i jeżyny (*Rubus* spp.). Najprawdopodobniej zimują postaci dorosłe. Gatunek palearktyczny, opisany w Japonii, poza tym znany z Bułgarii, Finlandii, Francji, Szwecji, Turcji, Węgier (MARTIN i in. 1991: Bull. ent. Res., 90: 407-448), Rosji – z Jużnowo Primoria (DANZIG 1966: Entom. Obozr., 45, 2: 364-386), Ukrainy – z Krymu (KOROBITSIN 1967: Entom. Obozr., 46, 4: 857-859) oraz z Kazachstanu, Tadżykistanu i z Gór Hisarskich (DANZIG 1969: Entom. Obozr., 48, 4: 868-880).

Okazy dowodowe znajdują się w zbiorach autorki.

Obecnie z Polski znanych jest 17 gatunków Aleyrodidae. Dalsze badania mączlików Dolnego Śląska powinny przyczynić się do wykazania kilku następnych gatunków znanych z innych regionów Polski; możliwe jest również stwierdzenie gatunków dotychczas nie podawanych z naszego kraju.

Anna KLASA, Ojcowski PN, Ojców

Andrzej Józef WOŹNICA, Inst. Biol. Uniw. Przyr., Wrocław

500. Nowe dane o występowaniu interesujących i rzadkich gatunków biegaczowatych (Coleoptera: Carabidae) w północno-wschodniej Polsce

New data on the occurrence of interesting and rare Carabidae species (Coleoptera) in North-Eastern Poland

KEY WORDS: Coleoptera, Carabidae, ground beetles, faunistics, Mazurian Lakelands, NW Poland.

Carabus marginalis FABRICIUS, 1794

Gatunek występujący w środkowo-wschodniej Europie i w zachodniej części Syberii. Swoim zasięgiem obejmuje Polskę, Białoruś, Ukrainę, zachodnią Rosję i Rumunię, znany jest też z nielicznych stanowisk w Mołdawii i na Węgrzech (TURIN i in. 2003: Fauna Europaea Invertebrata No. 2. Pensoft Publishers, Sofia–Moscow. 511 ss.). W Polsce notowany rzadko, głównie z północnej, wschodniej i południowo-wschodniej części kraju, przy czym wiele